

TYTUŁ:

Od wrocławskiego Nadodrza po abudżańską Mararabę – czy miejsce urodzenia może być przywilejem?

PRZEDMIOT I REALIZOWANE ELEMENTY PODSTAWY PROGRAMOWEJ

- **WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE**
III etap edukacyjny
Cele kształcenia: I, II, III
Treść nauczania: IV.9, 9.5, 23, 23.1, 23.2, 23.3
- **WIEDZA O SPOŁECZEŃSTWIE**
IV etap edukacyjny (zakres rozszerzony)
Cele kształcenia: I, II, III
Treść nauczania: II

CELE W JĘZYKU NAUCZYCIELA I NAUCZYCIELKI

- Utrwalenie informacji na temat najważniejszych praw człowieka w oparciu o Powszechną Deklarację Praw Człowieka lub Konstytucję III RP (rozdział II, art. 30-56).
- Ukazanie znaczenia obrony praw człowieka.
- Zachęcenie do bycia obrońcą/obrończynią praw człowieka

CELE W JĘZYKU UCZNIĄ I UCZENNICY

- Dowiesz się, jak łatwo tworzą się podziały na „my” i „oni” i że mamy tendencję do przypisywania swojej grupie cech pozytywnych i dobrych intencji, natomiast grupa „obcych” jest odbierana przez nas bardziej krytycznie.
- Zdobędziesz wiedzę na temat tego, że różnice w społeczności szkolnej, lokalnej, globalnej mogą powstawać w wyniku zróżnicowanego dostępu do społecznych przywilejów. Grupy, które są nieuprzywilejowanej pozycji są bardziej skłonne do buntu.

CZAS TRWANIA

45 minut

MATERIAŁY/SPRZĘT

- Komputer / rzutnik
- Krzesła ustawione w okręgu
- Papierowa taśma do zaznaczenia linii na podłodze
- Duże kartki papieru, flamastry, post-it’y
- flipchart

METODY PRACY

praca w grupach

PRZEBIEG

KROK 1. Zapoznanie uczniów z ogólnymi celami działania (5 minut)

Przedstaw się (o ile nie znasz grupy) i zaprezentuj główny zarys warsztatu podkreślając, że nie będzie on wykładem, tylko interaktywną rozmową. Warsztat ma stworzyć przestrzeń do refleksji nad tym, jak dzielimy się na grupy, skąd biorą się podziały, jakie są ich przyczyny, zagrożenia z nimi związane i ich rozwiązania. Dlatego uczestnicy będą mieli dużo przestrzeni na opowiedzenie, o czym myślą, na wyrażenie swoich poglądów i dyskusję.

KROK 2. Stworzenie przestrzeni do refleksji na temat przyjmowanych przez nas opinii i stanowisk oraz trudności, jaką sprawia nam ich zmiana lub korekta (10 minut)

Na środku sali wyznaczana jest linia. Przeczytaj kolejno stwierdzenia. Zadaniem grupy jest zajęcie stanowiska wobec każdego z (punktem odniesienia jest linia):

- Lepiej jest mieszkać na wsi niż w mieście (wieś/miasto)
- Mieszkanie jest prawem, nie towarem (tak/nie)
- Kto ma dwie ręce i głowę na karku nie będzie w życiu biedny (tak/nie)
- Osoby bez środków materialnych same są sobie winne, bo każdy jest kowalem swojego losu (tak/nie)

Uczniowie i uczennice mogą zajmować pozycje bliżej linii (te neutralne) lub bliżej jednej z dwóch odpowiedzi (te bardziej skrajne). Podkreśl, że uczestnicy są wolnymi osobami i mogą zmieniać swoje stanowisko w dowolnym momencie. Po każdym pytaniu poproś o przedstawienie argumentów wybranych przedstawicieli każdej z grup reprezentujących dane stanowiska i moderuj dyskusję, która może się wywiązać. Gdy argumenty zostaną wyczerpane, zapytaj ucznia lub uczennicę, czy chcą zmienić stanowisko i przejść do drugiej grupy. Jeśli uczniowie zmieniają stanowiska, zapytaj, co przekonało ich do zmiany zdania.

KROK 4. Przekazanie podstawowych informacji o Nigerii (5 minut)

Zaprezentuj podstawowe informacje o Nigerii. Zapytaj, czy grupa jest w stanie odnieść te informacje do rzeczywistości ich własnego kraju i znaleźć podobieństwa oraz różnice.

KROK 5. Zwrócenie w obrazowy sposób uwagi na fakt, że stanowiska, jakie zajmujemy i postawy, jakie przyjmujemy bardzo często zależą od naszej pozycji w grupie lub społeczeństwie (20 minut)

Oznajmij, że w grupie zostanie przeprowadzona gra, która podzieli uczestników na wygranych i przegranych. Rozdaj uczestnikom kartki papieru (najlepiej zużyte, z makulatury), z których każdy ma uformować kulkę i spróbować trafić nią do kosza, który stoi obok. Jeśli krzesła w sali ustawione są w krąg (lecz również w każdej innej konfiguracji), niektórych uczniów i uczennicę będzie dzielił o wiele większy dystans do kosza od innych. Uczestnicy rzucają kulkami po kolei. Zwróć szczególną uwagę na ich komentarze. Czy ktoś protestuje? Jak zachowują się

uczestnicy, którzy są dalej od kosza? Jak zachowują się uczestnicy siedzący bardzo blisko kosza? Czy pojawiają się napięcia między uczestnikami? Żarty? Wyrazy solidarności? Po tym jak wszyscy rzucają swoją kulką papieru, oznajmij, że gra była jedynie eksperymentem, który miał za zadanie w metaforyczny sposób wskazać w społeczeństwie (lokalnym, krajowym, międzynarodowym) osoby, które siedzą dalej lub bliżej kosza (np. dostęp do systemu edukacji, czystej wody, możliwości generowania dochodu). Czy to co stało się w grupie podczas eksperymentu znajduje odzwierciedlenie w procesach, które zachodzą na świecie? Kto protestuje? Kto nie widzi problemu?

Pytania do gry z koszem:

- Co myślicie o tej grze?
- Jak się czuliście? (pytanie do osób, które trafiły i nie, do osób blisko i daleko od kosza)
- Czy zasady tej gry są sprawiedliwe? (trzeba zwracać uwagę na opinię osób w różnej odległości od kosza)
- Dlaczego nie są sprawiedliwe? Dlaczego są sprawiedliwe? (tutaj można zwrócić uwagę nie tylko na odległość od kosza, ale też na naturalne predyspozycje)
- Co można zmienić, aby zasady gry były bardziej sprawiedliwe?
- Która z grup była bardziej skłonna do buntu/porzucenia zasad gry?
- Czy jeśli uznamy tę grę za metaforę, to do czego możemy ją odnieść w naszej rzeczywistości?
- Czy jesteście w stanie odnieść zasady tej gry do rzeczywistości Nigerii?
- Czy jesteście w stanie odnieść zasady tej gry do rzeczywistości Polski?
- Co w naszym społeczeństwie (naszej szkole) może być różnymi odległościami od kosza?
- Czy miejsce zamieszkania może być odległością od kosza?

KROK 6. Ewaluacja (5 minut)

Poproś uczniów i uczennice, aby na kartce narysowali dużą walizkę i umieścili w niej wszystko, co wartościowego wyniosą z warsztatu (refleksje, wiedzę, dyskusje, metody). Poza walizką niech wskażą rzeczy, które w warsztacie im się nie podobały, nie miały sensu lub były bezużyteczne.

UWAGI DLA OSOBY PROWADZĄCEJ

Warto postarać się, aby uczestnikom naprawdę zależało na zwycięstwie w grze – można przygotować drobne nagrody, np. lizaki, które ostatecznie zostaną rozdane całej grupie, gdyż celem gry nie jest faktyczne podzielenie grupy, lecz zwrócenie uwagi na postawy, które przyjmujemy wobec nierówności i konfliktów społecznych, w których uczestniczymy.